

Haftanın Analizi**YENİ YIL -YENİ HEDEFLER****Doç. Dr. Fahri Erenel-EPAM Müdürü**

Bugüne kadar olan yazılarımda Fırat'ın doğusu konusunu esas alarak bu bölgedeki gelişmeleri değişik boyutları ile analiz etmeye çalışmıştım. Bugün bu analize bir haftalığına ara vererek farklı bir konuyu incelemeyi hedefledim.

Malumunuz, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin ikinci yıl bütçe görüşmeleri devam etmektedir. Bugüne kadar komisyon çalışmalarında Bakanlıkların bütçeleri görüşülmüş, bu görüşmelerde Bakanlıklarca 2019 yılında yapılanlar ve 2020 hedefleri ayrıntılı bir biçimde sunulmuştur. Son aşama Meclis Genel Kurulunda yapılacak oylamadır.

Bu yazıda, Sizlere bütçe görüşmeleri doğrultusunda bazı Bakanlıkların 2019 yılında gerçekleştirdikleri çalışmalar ile 2020 yılı hedefleri hakkında kısa bilgi sunacağım.

Dışişleri Bakanlığı:

- Türkiye, 246 dış temsilcilik sayısı ile dünyanın en geniş temsil ağına sahip ülkeler arasında yer almaktadır.
- FETÖ Terör Örgütü ile mücadele kapsamında 38 ülkede bu örgüt ile iltisaklı okul ve dil kurslarının faaliyetleri sonlandırılmış ve 19'u Maarif Vakfına devredilmiştir.
- Türkiye, NATO hareket ve misyonlarına en çok katkı sağlayan ilk 5 ülke arasında yer almaktadır.
- İslam İşbirliği Teşkilatı'nın 3 yıllığına uhdemizde olan dönem başkanlığı sürdürülecektir.

Milli Savunma Bakanlığı:

- MİLGEM Projesinin 4 ncü gemisi TCG Kınalıada Korveti donanmaya katılmıştır.
- Yüksek teknolojiye dayalı savunma sanayisinde yerlilik ve millilik oranı %70'lere ulaşmıştır.
- İ sınıfı fırkateynlerin birinci gemisi olan İstanbul'un blok inşa ve kızak üstü montaj faaliyetleri devam etmektedir.
- Türkiye'nin en büyük savaş gemisi olacak olan TCG Anadolu'nun 2020 yılı sonunda Deniz Kuvvetleri Komutanlığına teslim edilmesi planlanmaktadır.
- Yeni tip denizaltı projesi kapsamında inşa edilecek 6 yeni tip denizaltıdan Pirireis'in havuza çekilmesi planlanmaktadır.
- Alçak ve orta irtifa hava savunma sistemi Hisar'ın Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından kullanılmasına başlanacaktır.
- Milli imkanlarla üretilecek olan yüksek irtifa füze ve hava savunma sistemi Siper'in çalışmaları sürdürülmektedir.

Adalet Bakanlığı:

- Ticari uyuşmazlıklarda dava şartı haline getirilen arabuluculuk uygulaması başlatılmıştır.
- Yargıda hedef süre uygulamasına geçilmiştir.

- Elektronik tebligat projesi uygulamaya konulmuştur.
- Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğü kurulmuştur.
- İcra takipleri elektronik otama taşınmıştır.
- Yargı mensuplarının davranış kurallarını ilk kez yazılı hale getiren “Türk Yargı Etiği Bildirgesi” açıklanmıştır.
- Noterlerin hafta sonları hizmet vermesi uygulamasına başlanılmıştır.
- Yargı Reformu Strateji belgesi açıklanmış ve bu kapsamda hazırlanan ilk yargı paketi yasalaşmıştır.
- 5 yılın altında olan ve istinafta kesinleşen cezalar için Yargıtay’a temyiz yolu açılmıştır.
- Hakimlik, savcılık, avukatlık, noterlik mesleklerine giriş için yeni yapılacak “Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavında başarılı olma şartı getirilmiştir.
- Belirli dava türlerinde avukatlık hizmetlerinden alınan KDV oranı %18’den %8’e düşürülmüştür.
- Yeni insan hakları eylem planı oluşturulacaktır.
- Noterliklerde parmak izi ve kimlik doğrulama sistemi kurulacaktır.
- Adli tıp kurumunda da hedef süre uygulaması başlatılacaktır.
- Noterlik harç ve masraflarının kredi kartı ile ödenmesi imkanı sağlanacaktır.
- Şiddet ve cinsel istismar mağduru kadınlar ve çocukların ifadelerinin alınması için özel kurulan adli görüşme odaları tüm adliyelere taşınacaktır.
- Satış bedelinin, noter’de işlem gerçekleşmeden önce satıcı hesabına geçmesini önleyecek bir finansal entegrasyon oluşturulacaktır.
- İcra harç ve masrafları azaltılacak, borçluya haczedilen malı satma hakkı verilecektir.
- İhtisas gerektiren enerji, çevre ve imar gibi alanlarda yeni mahkemeler kurulacaktır.
- Tüketici uyuşmazlıklarında da arabuluculuk dava şartı haline getirilecektir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı:

- Teknoloji odaklı sanayi hamlesi programı başlatılmıştır.
- Model fabrika adıyla bilinen Yetkinlik ve Dijital Dönüşüm Merkezleri Ankara ve Bursa’da açılmıştır.
- Sanayi doktora programı ile 517 doktora öğrencisi yetiştirilmeye başlanılmıştır.
- Yerli otomobilin ön gösterim araçları kısa süre içinde kamuoyuna tanıtılacaktır.
- Yapay zeka enstitüsü kurulacaktır.
- Milli yüksek hızlı tren projesinde çalışmalara hız verilecektir.
- Antalya Kepez Bilim Merkezi 2020 ‘de ziyarete açılacaktır.
- Milli işlemci Çakıl’ın ilk prototipi 2020 yılında üretilecektir.
- TÜBİTAK çatısı altında “Kutup Araştırmaları Enstitüsü” kurulacaktır.
- Milli uzay programı ilan edilecektir.

İçişleri Bakanlığı:

- Yılbaşından bu yana 106.281 iç güvenlik operasyonu ile 964 terörist etkisiz hale getirilmiştir.
- 911 kilometrelik Suriye sınırında yapılması planlanan 837 kilometrelik güvenlik duvarının 825 kilometresi tamamlanmıştır.
- 560 kilometrelik İran sınırının Iğdır kesimindeki 54 kilometrelik bölümde güvenlik duvarı, devriye yolu, kamera ve algılayıcı sistemler yapılmıştır.
- Sınır fiziki güvenlik sistemleri ile sahil gözetleme radar sistemleri birbirine entegre edilecektir.

-Doğu sınırında 117,batı sınırında 42 elektro-optik kulenin faaliyete geçirilmesi hedeflenmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı:

- Poşet kullanımı %77 azalmıştır.
- Bugüne kadar ülke genelinde 1.3 milyon konut dönüştürülmüştür.
- Vatandaşların fotoğrafları alınmadan tapuda işlem yapabilmeleri sağlanarak süreç hızlandırılmıştır.
- Web tapu sistemi hayat geçirilmiştir.
- Yabancıların ülkemizde taşınmaz alımlarını kolaylaştırmak için 10 farklı ülkede 12 tapu temsilciliği açılacaktır.
- Mekansal strateji planı ile şehirlerin gelecek 50 ve 100 yılı planlanacaktır.
- %13 seviyesinde ki evsel atık geri kazanım oranı 2023'te %35'e çıkarılacaktır.
- Ülke genelinde 2023'e kadar sıfır atık sisteminin kurulumu tamamlanacaktır.
- Atık su arıtma hizmetinden yararlanan belediye bölgesi nüfus oranı % 89'a çıkarılmıştır.
- 35.461 tesiste çevre denetimi gerçekleştirilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı:

- %100 yerli,45 dakika şarj ile 7 saat aralıksız çalışabilen çevre dostu ve sessiz elektrikli traktör prototipi gerçekleştirilmiştir.
- Milli ağaçlandırma günü olan 11 Kasım'da 11 milyon fidan toprakla buluşturulmuştur.
- Küçükbaş hayvan sayısının 56 milyona ulaştırılması planlanmaktadır.
- Kırmızı et üretiminin 1 milyon 250 bin tona ulaştırılması hedeflenmektedir.
- Orman varlığı 22.9 milyon hektara ulaştırılacaktır.
- Türk somon üretimi 9 bin tondan 30 bin tona çıkarılacaktır.
- Avrupa ve Türkiye'nin ilk tarıma dayalı organize su ürünleri yetiştiricilik bölgesi kurulacaktır.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı:

- Koruyucu aile yanında kalan çocuk sayısı 7 bini aşmıştır.
- Şiddet uygulayan ve şiddet mağdurunun birlikte takip edildiği elektronik kelepçe uygulaması yapılan il sayısı6'dan 15'e çıkarılmıştır.
- Ulusal engelli veri sistemi hayata geçirilmiştir.
- İlk defa kadın kooperatifçiliği alanında 5 milyon avroluk proje uygulanacaktır.
- Yaşlı destek programı il belediyelerinde yaygınlaştırılacaktır.

Ticaret Bakanlığı :

- 17 hedef ülke ve 5 hedef sektörün seçildiği ihracat ana planı kamuoyuna duyurulmuştur.
- 56 ilde 67 ihracat destek ofisi kurulmuştur.
- Akıllı ihracat platformu çalışmaları bitirilecektir.
- Yapay zekaya dayalı akıllı ihracat robotu modülü hayata geçirilecektir.
- Her tesis bir gümrük anlayışı ile yerinde gümrükleme projesi uygulanmaya başlanacaktır.
- İlk yerli tarama sistemi 2021 yılı başında kullanılmaya başlanacaktır.
- Elektronik ticaret stratejisi oluşturulacaktır.

-Lisanslı depo ürün takip sistemi kurulacaktır.

-Çek ve bonoların elektronik ortamda düzenlenmesine ve kambiyo işlemlerine konu edilmesine imkan sağlayacak sistem hayata geçirilecektir.

Görüldüğü gibi Türkiye bir yandan beka sorununu ortadan kaldırmak ve uluslararası hukuktan kaynaklanan haklarını koruma kapsamında çeşitli girişimlerde bulunurken, bir yandan da bir kısmına yer verilen tamamlanan ve hedeflenen projelerle beka -refah dengesini sağlamaya çalışmaktadır.

Kaynakça:

Anadolu Ajansı İnfografik Bilgilerden yararlanılmıştır.

Doğu Akdeniz: Türkiye-Libya anlaşması bölgede dengeleri nasıl etkiler?

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-50682215>

Türkiye, Libya'yla vardığı anlaşma sayesinde Yunanistan'la Kıbrıs ve Mısır arasında bir kalkan oluşturduğunu ve münhasır ekonomik bölgesinin batı sınırını oluşturduğunu kaydediyor. Atina ve Kahire, mutabakatın uluslararası hukuka aykırı olduğunu belirtirken; Güney Kıbrıs, Lahey'de bulunan Uluslararası Adalet Divanı'na başvurmaya hazırlanıyor.

Doğu Akdeniz bölgesi, bölgede zengin doğalgaz rezervlerinin keşfedilmesiyle beraber özellikle 2010 senesinden itibaren giderek daha da artan şekilde gündeme geliyor.

Mısır, Yunanistan, İsrail ve Güney Kıbrıs'ın bir tarafta Türkiye ve Kuzey Kıbrıs'ın diğer tarafta olduğu gerilim, son dönemde AB, ABD ve Rusya gibi büyük güçlerin de devreye girmesiyle uluslararası plana taşındı.

Siyasi, ekonomik ve hatta askeri boyutuyla dikkat çeken Doğu Akdeniz geriliminde, Türkiye ile Libya'nın 27 Kasım'da attığı adım mevcut dengeleri değiştirebilme özelliği nedeniyle tartışılıyor.

Türkiye, Libya'yla vardığı anlaşma sayesinde Yunanistan'la Kıbrıs ve Mısır arasında bir kalkan oluşturduğunu ve münhasır ekonomik bölgesinin batı sınırını oluşturduğunu kaydediyor. Atina ve Kahire, mutabakatın uluslararası hukuka aykırı olduğunu belirtirken; Güney Kıbrıs, Lahey'de bulunan Uluslararası Adalet Divanı'na başvurmaya hazırlanıyor.

Doğu Akdeniz bölgesi, bölgede zengin doğalgaz rezervlerinin keşfedilmesiyle beraber özellikle 2010 senesinden itibaren giderek daha da artan şekilde gündeme geliyor.

Mısır, Yunanistan, İsrail ve Güney Kıbrıs'ın bir tarafta Türkiye ve Kuzey Kıbrıs'ın diğer tarafta olduğu gerilim, son dönemde AB, ABD ve Rusya gibi büyük güçlerin de devreye girmesiyle uluslararası plana taşındı.

Siyasi, ekonomik ve hatta askeri boyutuyla dikkat çeken Doğu Akdeniz geriliminde, Türkiye ile Libya'nın 27 Kasım'da attığı adım mevcut dengeleri değiştirebilme özelliği nedeniyle tartışılıyor.

Diğer bir önemi ise Türkiye'nin uzun yıllar boyunca deniz yetki alanlarını dikey hatlar üzerinden oluşturmaya çalışması ve bu nedenle sadece Mısır ile bu tür bir anlaşma yapma düşüncesinde olması idi.

Libya ile yapılan anlaşma ise Türkiye'nin dünya üzerindeki eğimli duruşundan yola çıkarak diyagonal hatların oluşturulması sonucunda Akdeniz'in karşı kıyısındaki sahillere ulaşılması sayesinde gerçekleşti.

Türkiye bu sayede İsrail ve Lübnan gibi ülkelerle de benzer anlaşmalar yapabileceğini kaydediyor.

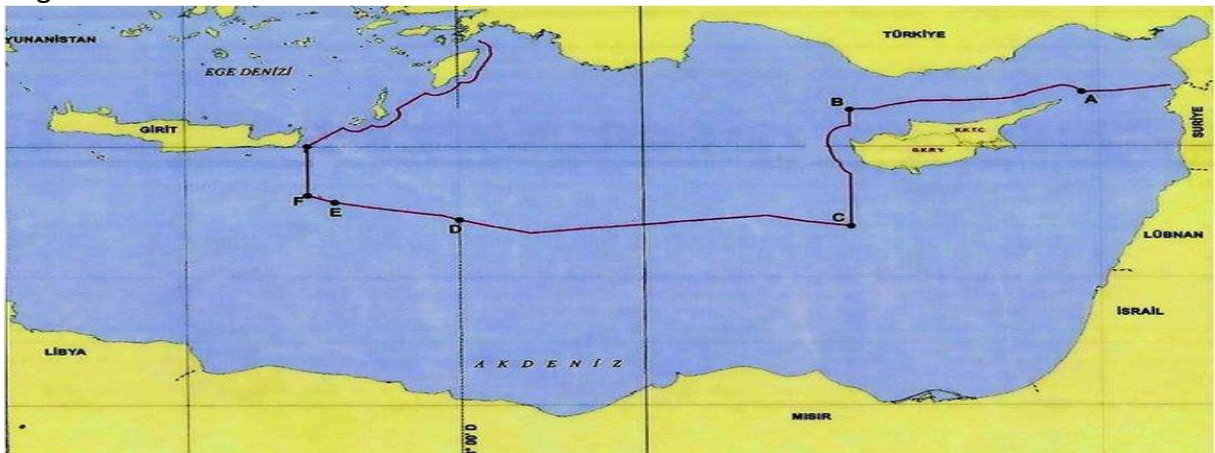
Ankara'da yapılan değerlendirmelerde, Türkiye ile Libya arasında varılan uzlaşmanın Yunanistan'ın ileride Güney Kıbrıs ve Mısır ile yapmayı öngörebileceği deniz yetki alanlarının sınırlandırılması anlaşmalarının önüne geçtiği kaydediliyor.

Yunanistan'ın Girit'ten Meis'e kadar olan bölgedeki alanlarını tek bir sahil şeridi olarak kabul ederek Güney Kıbrıs ve Mısır ile deniz yetki anlaşması imzalaması olasılığı Ankara'da uzun süredir kaygı yaratıyordu.

Yunanistan'ın böyle bir adım atmış olması durumunda Türk karasularının yaklaşık 41 bin kilometre kare olarak hesaplanan bir alana hapsedileceğini düşünen Ankara, Libya ile yapılan anlaşma sayesinde bu planların bozulduğu ve egemen haklarının korunduğu düşüncesinde.

TBMM'ye 5 Aralık günü anlaşmayla ilgili teknik ve hukuki bilgi veren Dışişleri Bakanlığı İkili Siyasi İşler ve Denizcilik-Havacılık-Hudut Genel Müdürü Büyükelçi Çağatay Erciyes, Libya ile yapılan anlaşma sayesinde Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de yeni kıta sahanlığı-münhasır ekonomik bölge sınırlarının çizildiğini vurguladı.

Çağatay Erciyes, şahsi Twitter adresinden bu sınırların nasıl oluştuğunu gösteren bir harita da yayımlayan diplomat, Batı sınırının Yunanistan'a ait Girit adasına 45 mil uzaklıkta olduğu bilgisini de verdi.

Diplomatik kaynaklar, Türkiye-Libya anlaşmasının enerji jeopolitiğini değiştirmesi açısından önemli olduğunu kaydederken, Ankara'nın amacının bölgede yeni gerginlikler yaratmak değil

tam tersine tüm kıyıdaş ülkelerin bölgedeki kaynakları adil paylaşımlarını sağlayacak diyalog sürecini başlatmak olduğunu belirtiyorlar.

Bu kapsamda, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Yunanistan Başbakanı Kiriakos Mitsotakis'in NATO toplantısı kapsamında Londra'da bir araya gelmeleri önemli bir gelişme olarak görülüyor.

Türkiye'nin Libya ile yaptığı anlaşmaya Doğu Akdeniz'de kıyısı bulunan ülkeler ve önde gelen dünya güçleri de tepki gösterdi.

Tepkilerin bir kısmı Libya'da mevcut Ulusal Mutabakat Konseyi başkanı olarak görev yapan Fayez al-Saraj'ın tüm Libya adına böyle bir anlaşmaya imza atamayacağı ile ilgili.

İç savaştan ikiye ayrılmış olarak çıkan Libya'da BM'nin onayladığı hükümetin başında al-Saraj bulunuyor.

Mısır ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin yanı sıra ABD ve Fransa gibi Batılı güçler ise ülkenin doğusunda birçok kenti elinde bulunduran Halife Haftar'ın milis güçlerini destekliyor.

Ankara ise bu görüşleri reddediyor. Dışişleri Bakan Yardımcısı Yavuz Selim Kıran, TBMM'yi bilgilendirirken bu iddiaların anımsatılması üzerine, "Tabii, bu anlaşmanın rahatsızlık yarattığı kesimler tarafından birtakım manipülasyon çabaları var. Libya'daki siyasi durumdan kaynaklı birtakım tartışmalar var ama BM tarafından tanınmış meşru hükümetle biz bu anlaşmayı imzaladık ve meşru hükümetin bu konuda hiçbir tereddüdü yok. Aksine, onlar da karşılıklı olarak bir an evvel imzalanıp yürürlüğe girmesi konusunda mutabıklar" dedi.

Mutabakat muhtırasını TBMM'den 5 Aralık günü geçiren Türkiye, Libya'nın da Bakanlar Kurulu onayını vermesinin ardından anlaşmada yer alan koordinatların BM'ye bildirilmesini ve böylece uluslararası kayıtlara geçmesini hedefliyor.

Libya ile yapılan anlaşmaya Yunanistan ve Güney Kıbrıs teknik ve hukuki açılardan karşı çıkarken, Mısır, İsrail, ABD ve Rusya gibi ülkeler siyasi açıdan itirazlarını dile getiriyorlar.

Yunanistan, Türkiye-Libya anlaşmasının 1982 tarihli Uluslararası Deniz Sözleşmesi'ne aykırı olduğunu, bölgede yer alan Girit, Rodos, Kerpe ve Meis adalarının deniz yetki alanlarını ve dolayısıyla egemenlik haklarının göz ardı edildiğini kaydediyor.

Güney Kıbrıs ise söz konusu anlaşmanın egemenlik alanlarının ihlali olduğunu düşünüyor ve egemenlik haklarının korunması için merkezi Lahey'de bulunan Uluslararası Adalet Divanı'na başvurmaya hazırlanıyor.

Türkiye ile Yunanistan arasındaki görüş ayrılığının en önemli unsurlarından biri adaların deniz yetki alanlarının belirlenmesi konusunda yaşanıyor. Büyükelçi Erciyes, anlaşmanın uluslararası hukuka tam olarak uygun olduğunu kaydederken, şöyle konuştu:

"Kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölgenin sınırlandırılmasında uluslararası hukukun koyduğu kural, sınırlandırmanın hakça olması. Bu anlaşma da hakkaniyet ilkesi çerçevesinde yapılan bir anlaşma çünkü uluslararası hukukta, Rum ve Yunanlıların iddialarının hilafına, adaların otomatik olarak kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge yaratma hakları yok.

"Sınırlandırmada adaların özel konumlarına bakılıyor, kıyı uzunluklarına bakılıyor, bulundukları coğrafyaya bakılıyor ve uluslararası mahkeme kararlarında da ikili anlaşmalarda da adalara hiçbir şekilde deniz yetki alanı verilmiyor. Türkiye de bu hakçalık prensibiyle hareket ederek bu anlaşmayı Libya'yla yaptı."

Dışişleri Bakanlığı'nın Atina tarafından dile getirilen iddialara verdiği yanıtta da Türkiye'nin Doğu Akdeniz'in en uzun anakara kıyısına sahip olduğu ve kıyı projeksiyonunun adalarla kesilemeyeceği görüşüne yer verildi.

İki anakara arasındaki ortay hattın ters tarafında kalan adaların karasuları dışında deniz yetki alanı yaratamayacağını ve deniz yetki alanları hesaplaması yapılırken kıyıların uzunluklarının ve yönlerinin hesaba katıldığının Yunanistan dahil herkesin bildiğini kaydeden Dışişleri, bu açıklamayla örneğin Meis adası gibi Yunan adalarının Türkiye ile Libya arasındaki deniz yetki alanlarını bölemeyeceği değerlendirmesini yapıyor.

Türkiye-Libya anlaşmasına ABD ve Rusya gibi ülkeler de tepki gösterdi. ABD Dışişleri Bakanlığı'ndan 3 Aralık'ta yapılan açıklama, iki kıyıdaş ülkenin anlaşmasını yararsız ve provakatif olarak değerlendirirken, gerginliği artırabileceği uyarısını da yaptı.

Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Maria Zaharova da Türkiye ve Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti'ni daha ileri adımlar atma konusunda uyarırken, bu anlaşmanın Libya'daki durumu da daha sıkıntıya sokacağı uyarısında bulundu. Rusya da ABD gibi Halife Hafter güçlerini destekliyor.

Türkiye'ye Doğu Akdeniz'de yürüttüğü sondaj faaliyetlerinin Güney Kıbrıs'ın egemenlik haklarını ihlal ettiği gerekçesiyle yaptırım uygulama kararı alan AB ise Libya anlaşmasıyla ilgili açıklamasında, mutabakat metninin açıklanması gerektiğinin altını çizdi. Tam üye Yunanistan ve Kıbrıs ile dayanışmasının süreceğini belirten AB, Türkiye'yi iyi komşuluk ilişkisi çerçevesinde davranmaya çağırdı.

NATO - İngiltere zirvesi ittifak için sonun başlangıcı mıydı?

Ergin Yıldızoğlu-İktisatçı: 05 Aralık 2019, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-50669564>

NATO'nun 70. yılında İngiltere'nin Watford kentinde düzenlenen iki günlük liderler zirvesi, birçok ilginç görüntüye, tartışmaya sahne olduktan sonra, çarşamba günü öğleden sonra kuru, oldukça sıradan bir ortak deklarasyonla kapandı.

Toplantıdan önce, Atlantik'in iki yakasından birçok gözlemci, bunun NATO'nun geleceği açısından, "Soğuk Savaş bittiğinden bu yana en önemli toplantı" olduğuna inanıyordu.

Diğer taraftan, NATO'nun, bugün karşı karşıya olduğu sorunlara, bu sorunların örgüt içindeki yansımalarına, yarattıkları görüş ayrılıklarına bakarak, 70. doğumgününün, aslında, bir "sonun başlangıcı" olabileceğini düşünenler de az değildi.

Aslında, NATO, "Sonun başlangıcı mı?" sorusuyla, daha önce de, "Soğuk Savaş" bittikten hemen sonra karşılaşmıştı ama, o zaman, ABD'nin tek süper güç konumuna yükselmesi, NATO'nun Doğu Avrupa'ya doğru genişleme süreci bu soruyu bir süre için gündemden çıkarmıştı.

Ancak o sırada dünya, ekonomik, teknolojik ve jeopolitik olarak hızla değişiyordu: 1990'ların sonunda, 2000'li yılların başında iki önemli gelişme yaşandı.

Birincisi, Rusya Putin liderliğinde ekonomik ve askeri olarak toparlanmaya, tarihsel nüfuz alanları olarak gördüğü bölgeleri geri almak için manevra yapmaya başladı.

İkincisi, El Kaide gibi, etki alanı olarak tüm dünyayı, yöntem olarak terörizmi benimsemiş, Batı karşıtı bir örgüt doğdu. Böylece, "NATO'nun işlevi nedir?" sorusu, Atlantik ittifakına yönelik iki tehdit karşısında, yeni bir cevap buluyordu.

2008 finansal krizinden sonra, dünya ekonomisini etkisi altına alan "büyük durgunluk" sırasında ekonomik, teknolojik, jeopolitik dönüşümler daha da hızlandı.

Dünya ekonomisinin ağırlık merkezi Batı'dan uzak doğuya doğru kayarken, Çin artık bir "ekonomik-teknolojik, giderek askeri bir süper güç" düzeyine yükseliyordu.

Batı merkezli küreselleşme süreci, finansal kriz ve büyük durgunluk döneminde tersine dönmeye başlarken, "Çin tek kuşak tek yol" projesi aracılığıyla uzak doğudan Atlantik'e kadar yeni bir ekonomik bütünleşme, diğer bir deyişle, Çin merkezli bir küreselleşme inşa ediyordu. Çin ve Rusya arasında ekonomik, siyasi iş birliği hızla güçleniyordu.

Suriye iç savaşı sırasında DEAŞ ortaya çıkmıştı. Hem devlet inşa etme iddiasını ortaya koyuyor, hem de Avrupa'da geniş çaplı eylemler düzenliyordu.

Suriye ve Irak'ta, PYD/PKK terör örgütü, DEAŞ'a karşı savaşırken Batı'dan aldığı desteğin de yardımıyla uzun yıllardır amaçladığı öz yönetim fırsatı doğrultusunda, bir NATO üyesi olan Türkiye'yi de karşısına alıyordu.

Bu giderek karmaşıkleşan değişimler, NATO'nun kruluşunun 70. yıldönümünde bu kez, "sonun başlangıcı olabilir mi?" sorusunu gündeme getirdi. Bu sorunun bugün daha bir gerçeklik kazanmasının arkasında, bir taraftan ABD Başkanı Donald Trump yönetimi döneminde Amerikan dış politikasının özellikleri, Avrupa Birliği'nde Brexit süreci, Almanya'da Merkel döneminin sona eriyor olması, sağ popülist hareketlerin, AB üyesi ülkelerde giderek siyasi iklimi değiştirmesi yatıyor.

Avrupa'daki NATO ülkelerinin savunma harcamalarının GSYİH'lerine oranı

Kaynak: NATO - 2019 harcama rakamları.

BBC

Yeni jeopolitik ortam içinde ABD ile Avrupa'nın önceliklerinin hızla farklılaşmaya başlaması NATO'nun geleceğini bu kez gerçekten tehlikeye sokuyor.

Örneğin, ABD yönetimi Çin'i küresel çapta bir tehdit olarak görüyor. Bu yüzden Obama döneminde ABD, dikkatini Avrupa'dan uzak doğuya doğru çevirmeye başlamıştı. Trump döneminde bu eğilim güçlenerek devam etti.

Artık, ABD açısından Rusya, Çin'e kıyasla o kadar da büyük bir tehlike olarak görülüyor. Bu bağlamda NATO, ABD stratejik tasarımları içinde Çin'e karşı bir savunma aracı olarak yeni bir anlam kazanmaya başlıyor.

Buna karşılık, birçok Avrupa ülkesinin Çin ile ekonomik, teknolojik bağları, Çin'in Avrupa'ya ilgisi, Çin pazarının Avrupa açısında önemi giderek artıyor.

Bu koşullarda, Avrupa ülkeleri Çin'i karşlarına almayı çıkarlarına uygun bulmuyorlar; ABD ile Çin arasında bir "soğuk savaş" tarzı kampaşmada taraf olmak istemiyorlar.

ABD'nin, hem "İŞİD sorunu artık ortadan kalktı iddiası", hem de İŞİD'e karşı bölgede en önemli müttefik olarak gördüğü Kürtleri ortada bırakması, Suudi rejimine yönelik saldırı karşısında tepkisiz kalması, ABD'nin dayanışma kapasitesine, Avrupa'nın güvenini sarsmış görünüyor.

ABD'nin ve Türkiye'nin Suriye'deki askeri varlıklarının NATO'nun onayı dışında gerçekleşmesi bu güvensizliği artırıyor.

Türkiye'nin NATO'nun rakibi olan Rusya'dan S-400 füzelerini satın alması, NATO toplantısından önce bu sistemi denemesi, veto tehdidiyle kendi (Kürtleri hedef alan) 'terörizm tarifini' örgüte kabul ettirmeye çalışması, Suriye kaynaklı göçmen dalgasını Avrupa'ya karşı kullanmak tehdidi, örgüt içindeki görüş ayrılıklarının giderek derinleştiğini gösteriyor.

NATO üyeleri arasında görüş ayrılığı 1956 Süveyş Krizi, 1973 Arap-İsrail Savaşı, 2003 Irak Savaşı gibi örneklerden de görülebileceği gibi yeni bir olgu değil.

Ancak bu kez hem çok boyutlu hem de Avrupa'da, ABD'nin tutarlı bir dış politika üretme kapasitesini kaybetmekte olduğuna, Türkiye'nin NATO'dan farklı bir stratejik yol izlemeye hazırlandığına ilişkin bir algıyla birlikte gelişiyor.

Dahası, ABD'nin NATO bağlamında Avrupa'ya, üye ülkeler açısından ulaşılmaması hemen hemen olanaksız finansal koşullar dayatması, ticari korumacılığı, ekonomik yaptırımları dış ilişkilerinde giderek daha yoğun biçimde kullanması bu görüş ayrılıklarının aşılmasını neredeyse olanaksızlaştırıyor.

Bu yeni jeopolitik içinde Avrupa açısından NATO, üye ülkelerin güvenlik gereksinimlerine cevap vermek, Rusya karşısında caydırıcı olmak ve olası bir krize gereken hızda tepki verebilmek açısından artık güven vermiyor.

Bu nedenledir ki, Mayıs 2017'de, Merkel, büyük tepki çekmek pahasına "artık biz Avrupalılar kendi kaderimizi kendi ellerimize almalıyız" diyebilmiş, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron Eylül 2017'de Sorbonne'da yaptığı bir konuşmada "güvenlik ve savunma alanlarında 'Avrupa'nın stratejik bağımsızlığı', gerçek bir 'Avrupa Ordusu' geliştirme" fikrini ileri sürmüştü.

Bu düşünce, Haziran 2018'de, Fransa, Belçika, Danimarka, Almanya, Estonya, Hollanda, Portekiz, İspanya ve Birleşik Krallık savunma bakanlarının, NATO dışında işbirliği yapma konusunda bir niyet mektubunu imzalamalarıyla resmileşmişti.

Niyet mektubunda da vurgulandığı gibi "bir ortak stratejik kültür" geliştirmeyi amaçlayan bu askeri koalisyon, geçtiğimiz aylarda Norveç ve İsveç de katıldı İtalya'nın da katılma talebi kabul edildi.

Bu askeri koalisyonun inisiyatifinin liderliğini üstlenmiş görünen Fransa Devlet Başkanı Macron'un geçen hafta The Economist ile yaptığı söyleşide "NATO'nun beyin ölümünden" söz etmesi, Trump'ın buna sert tepkisi, Avrupa Birliği'nin NATO'dan bağımsız, ya da en azından ona

paralel bir askeri kapasite geliştirmeyi amaçladığını, bu olasılığın ABD'yi tedirgin ettiğini gösteriyor.

Bu askeri koalisyon inisiyatifinin güçlenmeye devam etmesi durumunda, NATO'nun kuruluşunun 70. yıldönümü toplantısı bağlamında gündeme gelen, "bu NATO için sonun başlangıcı mı olacak?" sorusuna daha gerçekçi bir biçimde cevap vermek kolaylaşacak.

ABD-Taliban görüşmeleri tekrar başladı.

<https://www.dw.com/tr/abd-taliban-görüşmeleri-tekrar-başladı/a-51568125>

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ile Taliban örgütü arasındaki diplomatik görüşmeler Katar'ın başkenti Doha'da tekrar başladı. ABD Başkanı Donald Trump'ın yaklaşık üç ay önce ani bir kararla askıya aldığı görüşmelerin yeniden başlamasıyla, Afganistan'da 2001 yılından beri devam eden savaşın resmen sonlandırılması öngörülmüyor.

Varılmaya çalışılan uzlaşi çerçevesinde ABD askerlerinin Afganistan'dan tamamen çekilmesi de gündeme gelirken, Kabil yönetimi ile Taliban arasında doğrudan bir ilişki kurulması hedefleniyor.

Fransız haber ajansı AFP'ye konuşan ABD'li bir yetkili, "ABD, Doha'daki görüşmelere tekrar katılım gösterdi. Görüşmelerin odağında Afganistan içindeki müzakerelere ve bir ateşkese önayak olması için şiddetin azaltılması bulunuyor" ifadesini kullandı. Başkan Trump da geçen hafta Afganistan'daki bir ABD üssüne sürpriz bir ziyarette bulunarak Taliban'ın "bir anlaşma yapmak istediğini" açıklamıştı.

Mekik diplomasisi ABD tarafı için faaliyet gösteren müzakereci Zalmay Halilzad da son birkaç haftadır Afganistan'daki durumun tarafları arasında gizli bir mekik diplomasisi yürütüyor. Pakistanlı yetkililerle de görüşen Halilzad, üç yıldır Taliban'ın elinde rehin bulunan bir Amerikalı ve bir de Avustralyalı akademisyenin serbest kalmasını sağlayan müzakereleri yürüttü.

Ancak Halilzad'ın aşması gereken bir takım engeller bulunuyor. Kabil yönetimi Taliban'a güvenmezken, Afganistan Cumhurbaşkanı Eşref Gani ve İcra Kurulu Başkanı Abdullah Abdullah arasındaki iktidar paylaşımı ile oluşturulan Afgan hükümeti de Taliban tarafından ABD'nin kuklası olarak nitelendiriliyor.

Şiddeti azaltmak için yürütülen görüşmeler ise bu şiddetin gölgesinde gerçekleşiyor. ABD ordusunun aktardığı bilgilere göre son 24 saatte Afganistan'da yapılan hava saldırılarında 37 Taliban mensubu öldürüldü. Afgan Ulusal Güvenlik Güçleri de ek olarak 22 Taliban mensubunu öldürdüğünü açıkladı.

Eylül ayındaki görüşmelerde Taliban tarafından sunulan güvenlik garantisi karşılığında ABD askerleri çekilmeye başlamış ve Camp David'de gerçekleştirilmesi planlanan bir gizli görüşmede yer almaları için Taliban'a bir davet yapılmıştı. Ancak bir ABD askerinin öldürülmesi sonrası Trump yaklaşık bir yıldır süren görüşmeleri "öldü" diye nitelendirmiş ve müzakereleri sonlandırmıştı. Trump, ABD tarihinin en uzun süredir devam eden savaşında halen

Afganistan'da konuşlu olan 12 bin ABD askerinin geri dönmesini ve merkezi yönetimin asayışı sağlamasını istiyor.

Nobel Edebiyat Ödülü'nün Handke'ye verilmesine yönelik tepkiler büyüyor: Kosova töreni boykot edecek

<https://tr.sputniknews.com/avrupa/201912081040788545-nobel-edebiyat-odulunun-handkeye-verilmesine-yonelik-tepkiler-buyuyor-kosova-toreni-boykot-edecek/>

2019 Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan Peter Handke'ye, 1990'lı yıllarda Yugoslavya İç Savaşı sırasında Sırp güçlerinin yanında yer aldığı ve ağır savaş suçlarından sorumlu tutulan Slobodan Milosevic'e destek verdiği gerekçesiyle gösterilen tepkiler sürüyor. Kosova'nın Birinci Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Behgjet Pacolli, İsveç'in başkenti Stockholm'de 10 Aralık'ta yapılacak ödül törenini boykot edeceklerini duyurdu.

1990'lı yıllarda Peter Handke, eski Yugoslavya'nın dağılma sürecinde Sırpıları açıkça destekleyen az sayıdaki Batılı isimden biriydi. Handke, Kosova'da savaş devam ederken yayımlanan bir makalesinde de *"Sırpıları destekliyorsanız, ayağa kalkın"* ifadelerini kullanmış ve Sırpların **Srebrenitsa**'da soykırım yaptığına asla inanmadığını belirtmişti.

Handke, uluslararası mahkemede savaş suçlarından ve soykırımdan yargılandığı sırada hayatını kaybeden eski Sırp lider Slobodan Milosevic'i cezaevinde ziyaret etmiş, onun lehine tanıklık etmek için girişimlerde bulunmuştu. Milosevic'in 2006'daki cenazesine de katılan Handke, burada yaptığı konuşmada, *"Yugoslavya için, Sırbistan için, Slobodan Milosevic için buradayım"* demişti.

İsveç Kraliyet Akademisi Nobel Komitesi'nin iki üyesi de ödülün Peter Handke'ye verilmesine tepki olarak üyelikten istifa etmişti, başka bir üye de ödül törenini boykot edeceğini açıklamıştı. Yazarlar ve siyasetçiler de tepki gösterirken, ödül kararının geri çekilmesini talep eden dilekçeyi 60 binden fazla kişi imzalamıştı. Türkiye'den de Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın ve Milli Savunma Bakanlığı tepkilerini dile getirmişti.

Irak ve İran'da Ne Oluyor?

Kemal inat, 07 aralık 2019: <https://www.setav.org/irak-ve-iranda-ne-oluyor/>

Türkiye'nin iki önemli komşusu yüzlerce kişinin hayatını kaybettiği hükûmet karşıtı gösterilere sahne oldu. İran'da gösteriler şimdilik sona ermiş görünse de, Başbakan Adil Abdulmehdi'nin istifa etmesine ve meclisin seçim kararı almasına rağmen Irak'ta halkın isyanı devam ediyor.

Bu iki ülkede yaşanan gösterilerin benzer tarafları var mı? Her iki ülkede yaşanan isyanın, coğrafi olarak bölgeye çok uzak olsa da Orta Doğu siyasetinde etkili ABD ile ilgisi nedir?

Her iki ülkede de yakın zamanda benzeri yaşanmamış isyan dalgası bu iki ülkenin siyasetinde köklü değişikliklere yol açar mı? Öncelikle gösterilerin yaşandığı İran ve Irak'ın benzerliklerine ve farklılıklarına değinelim.

Halkın hayat şartlarının pahalılığı, yoksulluk ve yolsuzluk gerekçeleriyle isyan ettiği her iki ülke de aslında dünyanın enerji kaynakları açısından en zengin ülkeleri arasında yer alıyor. 34 trilyon metreküp ile dünyanın en fazla ispatlanmış doğalgaz rezervlerine sahip ikinci ülkesi olan İran, petrol rezervleri açısından da 212 milyar varil ile üçüncü sıradadır. Buna karşılık 142 milyar varil ile dünyanın en fazla petrol rezervlerine sahip beşinci ülkesi konumunda bulunan Irak, yaklaşık 4 trilyon metreküp doğalgaz ile bu alanda on ikinci sıradadır.

Günümüz fiyatları açısından bakıldığında İran'ın sahip olduğu petrol rezervlerinin parasal karşılığı 12,6 trilyon dolar, doğalgaz rezervlerinin ise yaklaşık 8,5 trilyon dolar düzeyinde olduğu söylenebilir. Aynı şekilde Irak'ın 8,5 trilyon dolarlık petrol ve 1 trilyon dolarlık doğalgaz rezervine sahip olduğu görülüyor.

Her iki ülke de bu kadar büyük zenginliğe sahipken neden İran ve Irak'ta halk yoksulluk nedeniyle ayaklanıyor?

Suudi Arabistan, Katar, BAE ve Rusya sahip oldukları zengin petrol ve doğalgaz kaynaklarını ekonomik refaha dönüştürebilirken İran ve Irak neden bunu başaramıyor? Bu sorunun cevabı aranırken her iki ülke açısından da birtakım iç ve dış faktörlere değinilmesi gerekir.

İran açısından bakıldığında dış faktör olarak ABD en önemli rolü oynarken, Irak açısından bakıldığında ise ABD'nin yanında İran'ın da ülkede yaşanan istikrarsızlıkta önemli bir paya sahip olduğu görülüyor. Uluslararası ilişkiler tarihi ülkelerin birbirlerine müdahaleleriyle doludur. Güçlü olan ülkeler, kendilerine göre daha zayıf gördükleri ülkelere değişik nedenlerle ve farklı araçlar kullanarak müdahalelerde bulunurlar. Bazen o ülkelerin zengin doğal kaynakları müdahale sebebidir bazense onlardan gelecek potansiyel tehditlerin ortadan kaldırılması.

Esas olan bütün ülkelerin kendilerine gelebilecek müdahalelere karşı her zaman hazırlıklı olmalarıdır. Hele de İran ve Irak gibi trilyon dolarlık petrol ve doğalgaz zenginlikleri üzerinde oturuyorsanız bu tür dış müdahalelere karşı herkesten daha hazırlıklı olmanız gerekir.

Hazırlıklı olmanın birinci şartı ise, ülkesi için her zaman doğru kararları alan bir yönetime sahip olmaktır.

Bu açıdan bakıldığında yeni sorular sormak gerekir. 24 yıl Irak'ı yöneten Saddam Hüseyin ülkesi için en doğru kararları almış mıdır? 1980 yılında İran'a saldırırken, 1988'de Halepçe'ye kimyasal silahlarla saldırırken ve 1990 yılında Kuveyt'e saldırırken doğru kararları mı uyguladı? Daha sonra Irak'ta başbakan olan İbrahim el-Caferi, Nuri el-Maliki, Haydar el-Abadi ve Adil

Abdalmehdi ülkeleri için en doğru kararları aldılar mı? Kuşkusuz işgal sonrası dönemin başbakanları ABD ve İran etkisi yüzünden bağımsız karar alabilecek durumda değillerdi, ancak bu ülkelerin nüfuzuna rağmen olabilecek en doğru politikaları uygulamaya çaba sarf ettiler mi?

Aynı soruları İran için de sorabiliriz. Evet, belki 1979 devriminden beri ABD'nin uyguladığı yalnızlaştırma siyasetinin baskısı altında İran, ama bu ülke yöneticileri devrim sonrasında uyguladıkları, zaman zaman mezhepçiliğe kayan ve komşuları tarafından yayılmacı olarak algılanan politikalarla Washington ve İsrail'in işini kolaylaştırmadılar mı?

Sonuçta 20 trilyon doların üzerinde bir petrol ve doğalgaz zenginliğine sahip ülke halkı benzine yapılan zam nedeniyle isyan ediyor ve yüzlerce kişi bu isyan sonucunda hayatını kaybediyorsa, bunun bütün sorumluluğu ABD'ye yıkılamaz.

ABD'nin kendi bölge politikaları açısından tehdit olarak gördüğü İran'a karşı düşmanca politikaları zaten beklenmeliydi. Ama Tahran yönetiminin, böyle büyük bir tehditle karşı karşıyayken bölge ülkelerinden kendisine müttefikler edinmek yerine, Suriye, Lübnan ve Irak'ta izlediği maliyetli nüfuz politikasıyla kendisini daha da yalnızlaştırması yapacağı en doğru hareket değildi kuşkusuz.

BM: İsrail işgalinin Filistin'e maliyeti 48 milyar dolar

<https://21yyte.org/tr/fikir-tanki/bm-israil-igalinin-filistin-e-maliyeti-48-milyar-dolar>

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nda sunulan raporda, İsrail işgalinin Filistin bütçesine zararın son 17 yılda yaklaşık 48 milyar dolar olduğu belirtildi. BM'nin verilerine göre Filistin, İsrail işgali yüzünden 2000 – 2017 döneminde 47,7 milyar dolar kaybetti. Bu miktarın, Filistin'in 2017 bütçesinden 3 kat daha fazla olduğu ve büyümeye devam ettiği kaydedildi.

Raporda, söz konusu kayıp olmasaydı "Filistin için hazırlanan kalkınma modeli son 17 yılda Filistinlilere 2 milyon yeni istihdam sağlayacaktı" diye kaydedildi. Raporda, İsrail ve Filistin yönetiminin çözüm bekleyen tüm sorunlar ve İsrail hükümetinin, Filistin'in ticari ve finansal kaynaklarıyla ilgili tüm bilgiyi Filistinlilerle paylaşabileceği mekanizmasının kurulması konusunda ikili görüşmeleri düzenleme olasılığını incelemesi gerektiği görüşüne yer verildi.

Daimler personel sayısını düşürüyor.

<https://www.dw.com/tr/daimler-personel-sayisini-dusuruyor/a-51476741>

Alman otomobil üreticisi Daimler, tasarruf programı kapsamında 2022 yılı sonuna kadar personel sayısını azaltacağını açıkladı. Stuttgart merkezli Daimler'den yapılan açıklamada, personelden 1 milyar 400 milyon euro tasarruf sağlanması için dünya genelindeki fabrikalarda

en az 10 bin pozisyonun kapatılacağı duyuruldu. İnsan Kaynakları Yöneticisi Wilfried Poth, personel sayısındaki azalmanın "beş basamaklı" olacağını söyledi. Program kapsamında, yönetici pozisyonları sayısının da yüzde 10 azaltılması planlanıyor.

Bu çerçevede, boşalan idari kadrolara yeni eleman alınmaması, erken emeklilik imkanlarının genişletilmesi, çalışma saatlerinin azaltılması için çalışanların teşvik edilmesi ve Almanya'daki çalışanlara tazminat seçeneği sunulması öngörülüyor. Daimler yönetimi ve işçi temsilciliğinin üzerinde uzlaştığı programın ayrıntılarının gelecek haftalarda netleşmesi bekleniyor. Almanya'da Daimler ve bağlı şirketler Mercedes-Benz ve Daimler Truck'ta çalışanların 2029 yılı sonuna kadar şirket koşullarına bağlı olarak işten çıkarılmayacağı tahmin ediliyor.

Daimler bünyesinde dünya genelinde yaklaşık 304 bin kişi çalışıyor. Daimler, elektrikli veya sürücüsüz araçlar gibi geleceğin otomobillerine yatırım yapabilmek için personel giderlerini azaltmayı hedefliyor.

Salı günü de Alman otomobil üreticisi Audi, Almanya'da 2025 yılına dek personel sayısını 9 bin 500 kadar azaltmayı hedeflediğini açıklamıştı.

Japon kadınlara işyerinde gözlük yasağı

<https://www.dw.com/tr/japon-kadınlar-işyerinde-gözlük-yasağı/a-51496857>

Japonya'da kadın çalışanlarına gözlük takmalarını yasaklayan şirketlerin uygulaması tepkilere yol açtı. Tokio Shimbun gazetesinin Pazartesi günkü baskısında yer verilen habere göre bir grup kadın aktivist imza kampanyası başlatarak, bazı firmaların işyerinde gözlük kullanımını yasaklanmasının hükümet tarafından "Çalışan kadınlara yönelik taciz" olarak değerlendirilmesini talep etti.

Habere göre, Japonya'da bazı şirketler kadın personelin gözlük takmasını gözlüğün kadınlarda hoş durmadığı ve işleri olumsuz etkilediği gerekçesiyle yasakladı. Bazı şirketler resepsiyonlarında çalışan kadınların gözlük takmalarına, gözlüklü kadınların müşteri ve ziyaretçilere hoş görünmediği gerekçesini öne sürerek izin vermiyor.

Kozmetik ürün pazarlayan bazı şirketler ise, "Gözlüklü kadınlar tarafından pazarlanan ürünlerin gözlükler nedeniyle etkilerinin azaldığı" gerekçesiyle kadın personelin gözlük kullanımına izin vermiyor. İmza kampanyasını düzenleyen aktivist kadınlar arasında daha önce de kadınların işyerinde yüksek topuklu ayakkabı giymelerini yasaklayan şirketlere karşı bir girişim başlatan oyuncu ve yazar Yumi Ishikawa da bulunuyor.

Mutluluk ekonomisi nedir, 'milli gelirin diktatörlüğü' son bulur mu?

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-50687625>

Para mutluluk getirir mi? Ya da iktisadi olarak sorarsak; ekonomik değerlerin yüksekliği, bir toplumun mutluluğu ile doğru orantılı mıdır?

Son yıllarda Türkiye'de de giderek üzerine tartışılan bir ekonomik model olan mutluluk ekonomisi; mevcut iktisadi ölçümlerle, birey mutluluğunun değerlendirilemeyeceğini savunuyor. Hatta Gayri Safi Milli Hasıla'nın yüksekliğine dayanan değerlendirme sistemi "milli gelirin diktatörlüğü" ifadesi ile tanımlanıyor.

Yakın zamana dek neredeyse tüm siyasiler, ekonomik büyümenin, insan hayatını daha iyi yapacağı vaadi üzerine siyaset yürütüyordu. Ancak bu değişiyor. İzlanda, Yeni Zelanda ve İskoçya, "Mutluluk Ekonomisi İttifakı" adı altında bir araya geldi ve diğer hükümetleri de aralarına katılma çağrısı yapıyorlar.

Londra Üniversitesi'nden antropolojist Jason Hickel de sınırlı kaynakların bulunduğu dünya gezegeninde, sınırsız bir büyümenin gerçekçi olamayacağını savunuyor. Bu nedenle de Hickel, büyüme rakamlarına dayalı ekonomik modelin sürdürülebilir olmadığını söylüyor.

Hickel, "Ağaçların odun için kesilmesi veya dağların kömür için kazılması milli geliri yükseltiyor olabilir ama bunun bireyin yaşadığı çevreye etkisi ve sosyal maliyeti, mevcut ekonomik ölçümlemede yer almıyor" diyor.

Hickel, iktisatta değişmez olarak kabul edildiği için "diktatörlük" olarak tanımlanan milli gelire dayalı büyüme anlayışını değiştirmek için şunları öneriyor:

- Aşırı tüketime dayalı ekonomik kirliliğinin azaltılması ve yerine bireyin mutluluğunun artırılması
- Çalışma saatlerinin azaltılması, maaşların standartlaştırılması
- Tüketim uyarıcısı olan reklamların görünürliğünün azaltılması.
- Karbon emisyonunun ekstra olarak vergilendirilmesi

Bilim insanları, çevresel faktörleri önceleyen bu yeni durumu, "planlı küçülme" olarak tanımlanıyor.

Halen güçlü bir ekonomisi olan İzlanda, cinsiyet eşitliğini iç ve dış siyasetinin merkezine oturtmuş durumda. Kadınların cinsel ve üreme özgürlüklerinin garanti altına alınması için yasal değişikliklerin yanında, örneğin şirket yönetimlerinde eşit temsil için cinsiyet kotaları öngörülüyor. Babalık iznini de içeren değişimlerin, kadınları iş hayatına daha fazla katarken, ev hayatının sorumluluklarının da paylaşılması sonucunu doğurması planlanıyor. İzlanda modelinde, anne ve baba 3 ay doğum izni hakkına sahip. Sonrasında da bir üç aylık periyodu daha ya aralarında paylaşarak ya da kendi seçtikleri gibi kullanabiliyorlar.

Bu şekilde babalar çocukları ile daha iyi bir iletişim kurmuş oluyor, sorumluluk paylaşımı kadınların daha çabuk hayatın içine dönmesini sağlıyor, bu da ekonomiye olumlu olarak yansıyor. Kendisinin de bu değişiklikler sayesinde, üç çocuğu olmasına karşın başbakanlık görevine gelebildiğini söyleyen İzlanda Başbakanı Katrin Jakobsdottir, mutluluk ekonomisini savunduğu bir konuşmasında, "Çocuklarımız, 'Gezegeni niye kurtarmadınız?' diye sorduğunda, kapitalizmi ayakta tutmaya çalışıyorduk' demek istemiyorum." cümlesini kullanıyor.

Ülke bu nedenle, ekonomik olarak yük getirecek olsa da iklim değişikliğine sebep olan ekonomik etkenleri azaltmak üzerine bütçe planlaması yapıyor.

Birleşmiş Milletler'in ortaya koyduğu Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, bunun tersi bir modeli teşvik ediyor. Bu modelde, iklim değişikliği tehdidine karşı önlem alınması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, eşitsizliklerin azaltılması gibi 17 başlık yer alıyor.

Mutluluk ekonomisi temel olarak ekonominin topluma ve doğaya endeksli olması düşüncesi ile işliyor. Robert Kennedy'nin, "hayatı yaşamaya kılan şeyler, milli gelir hesaplanırken dışarıda bırakılan şeyler" sözüyle mevcut ekonomik değerlendirme sistemini sorgulamasının üzerinden 50 yıldan fazla geçti. Bu düşünce şekli, bugün mutluluk ekonomisi olarak ete kemiğe bürünüyor.

İçişleri Bakanlığına ilişkin teklif Genel Kurulda kabul edildi

İçişleri Bakanlığına ilişkin yeni düzenlemeler içeren teklif, TBMM Genel Kurulunda kabul edilerek yasalaştı

EGEMENLİK KAYITSIZ
ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

KANUN, BAŞLICA ŞU DÜZENLEMELERİ İÇERİYOR:

- İhracatçılara verilen hususi damgalı pasaport hakkı süresi 2 yıldan 4 yıla çıkarılıyor
- Ad ve soyad değişikliğiyle ilgili iş ve işlemler, 3 yıl boyunca mahkeme kararı aranmaksızın il ve ilçe idare kurullarınca yürütülmeye devam edilecek
- Genel ahlaka uygun olmayan ve toplum tarafından gülünç karşılandığı değerlendirilen adlar mahkeme kararı aranmaksızın değiştirilebilecek
- Terörle mücadele görevinde kaybolan, alıkonulan emniyet personelinin aileleri, personel hakkında gaiplik kararı verilinceye kadar personelin aylıklarını alabilecek, her türlü sosyal hak ve yardımlardan yararlanabilecek
- 2. sınıf emniyet müdürünün bir üst rütbeye terfi için en az bekleme süresi 1 yıldan 2 yıla çıkarılıyor
- Bulundukları rütbede 5 yıl terfi edemeyen emniyet amiri ve emniyet müdürlerinin görev süresi 4 yıl uzatılabilecek
- Komiser yardımcılığına atanmak için gerekli olan "45 yaşından gün almama" şartı kaldırılıyor
- İhtiyaç halinde polis çevik kuvvet yanı sıra diğer emniyet personeli de geçici olarak başka illerde görevlendirilebilecek
- Dernekler Kanunu'nda yapılan değişikliklerle "şehit" ve "gazi" kelimeleri izinle kullanılabilecek kelimeler arasına alınacak
- Kumar oynayanlara verilecek idari para cezası 1000 liraya yükseltiliyor.
- Uyarıcı ve eğitici mahiyetteki yayınlar arasına uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklar ile mücadele, trafik, yol ve yolcu güvenliği, suçun önlenmesi, afet yönetimi, nüfus hizmetleri ve düzensiz göçle mücadele gibi konular eklenecek

Fransa'da polis şiddetinin bilançosu ağır

Fransa'da akaryakıt zamlarına ve kötü ekonomik koşullara tepki olarak başlayan, zamanla Emmanuel Macron yönetimine karşı isyan ve öfkeye dönüşen sarı yeleklilerin eylemlerindeki polis şiddetinin bilançosu, ülkedeki güvenlik güçlerinin şiddete meyilli olduğunu ve orantısız güç kullandığını ortaya koyuyor

FRANSA'DA SON 1 YILDA DÜZENLENEN GÖSTERİLERDE POLİS MÜDAHALESİ SONUCU

1 KİŞİ YAŞAMINI YİTİRDİ

26 KİŞİ GÖZÜNÜ KAYBETTİ

5 KİŞİNİN ELİ KOPTU

YAKLAŞIK 500 KİŞİ YARALANDI

GÖSTERİLERDE
12 BİNDEN FAZLA KİŞİ GÖZ ALTINA ALINDI

3 BİN 163 KİŞİYE HAPİS CEZASI VERİLDİ

İNSAN HAKLARI SAVUNUCUSU AVRUPA, FRANSA'DAKİ **POLİS ŞİDDETİNE SESSİZ KALMAYA DEVAM** EDİYOR

POLİSİN ATTIĞI GAZ KAPSÜLÜ AA FOTO MUHABİRİNİ YARALADI

AA foto muhabiri Mustafa Yalçın, polisin attığı gaz kapsülünün gözüne isabet etmesi sonucu yaralandı

Güvenlik güçlerinin fırlattığı gaz kapsülünün yüzündeki maskeyi delmesi sonucu yaralanan ve tedavisi süren Yalçın'ın gözünü kaybetme riski bulunuyor

Kirletilmiş toprakta yetişen besinler her yıl 420 bin cana mal oluyor

Dünyada toprak kirliliği ve dejenerasyonu sebebiyle kirlenmiş ve bozulmuş gıdaların tüketilmesi, her yıl yüzbinlerce kişinin hayatını kaybetmesine sebep oluyor

Aralık 2013'te Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu, 5 Aralık 2014'ü ilk resmi **Dünya Toprak Günü** olarak kabul etti

ATIKLAR: ÇÖP SAHALARI

Üretilen plastiğin **3'te 1'i toprağa bırakılıyor** ve her yıl **40 milyon** tonun üzerinde **elektronik atık** üretiliyor

Atıkların **%80'i** geri dönüştürülüyor ve toprağı kirlilemek üzere **çöp sahalarına** terk ediliyor

Ham maddelerin **5'te 1'i** boşa gidiyor, kimyasal üretimler 2030'a dek her yıl **%3,4** artacak

Genişleyen şehirler sürekli artan miktarda **kentsel katı atık** üretiliyor

ZİRAİ İLAÇ: KİRLİ TORTU

Her yıl zirai mücadele ilaç piyasası her yıl **%3,2** büyüyor

Avrupa'daki **tarım topraklarının %58'inde** farklı **tarım ilaçlarının tortuları** var ki bunların da yarısı yasa dışı

Toprak kirliliği sebebiyle, maden arazilerindeki **tarımsal verimlilik**, uzak bölgelere kıyasla **%40** seviyesinde **düşüş** gösteriyor

Dünyadaki **araç sayısının** 2040'a dek yaklaşık **2 kat** artacağı bekleniyor

GÜVENSİZ GIDA

Toprak kirlleticilerinin **%70'inden fazlası kanserojen** ve **7 yemek kaşığı kurşun**, 200 bin litre **suyun** kirlenmesine sebep oluyor

Toprak kirliliği sebebiyle kirlenmiş gıdaları tüketen her yıl **420 bin kişi** hayatını kaybediyor

Fransa'da siyonizmi destekleyen karar tartışma yarattı

FRANSA ULUSAL MECLİSİ, YAHUDİ KARŞITLIĞINI SİYONİZM KARŞITLIĞIYLA EŞ SAYAN TASARIYI ONAYLADI

DÜNYANIN BİRKÖÇ YERİNDEKİ ANTİSİYONİST YAHUDİLER DE TASARIYA İTİRAZ EDİYOR

MECLİSİN KARARI TEPKİ ÇEKTİ. FRANSA, İSRAİL VE BİRKÖÇ ÜLKEDEN 127 YAHUDİ AKADEMİSYEN, LE MONDE GAZETESİNDE YAYIMLANAN AÇIK MEKTUPTA, ANTİSEMİTİZMLE MÜCADELENİN ÖNEMLİ OLDUĞUNU BELİRTTİ ANCAK YASA TASARISINA KARŞI ÇIKTI

Akademisyenler, siyonizm karşıtlığının meşru olduğunu, siyonizm karşıtlığı ile antisemitizmin aynı şey olmadığını vurguladı

(YAHUDİ KARŞITLIĞI)

ANTİSEMİTİZM NEDİR?

Antisemitizm, birçok kaynaktan "Yahudi halkına karşı hoşnutsuzluk sergileyen dil veya tavır, Yahudilere karşı adaletsiz davranma ve ayrımcılık yapma" şeklinde tanımlanıyor. Dünyanın birçok yerinde bu tür olaylar, tavır ve dil kullanımının ciddiyetine bağlı olarak nefret suçu kapsamında değerlendirilebiliyor. Uluslararası Holokost Anma İttifakı, antisemitizmi "Yahudilere karşı nefret şeklinde ifade edilebilecek belli bir algı" şeklinde tanımlıyor

(SİYONİZM KARŞITLIĞI)

ANTİSİYONİZM NEDİR?

Antisyonizm ise Filistin'de bir Yahudi devleti kurmak amacıyla ortaya çıkan milliyetçi siyasi hareket olan **siyonizme karşıt duruş** şeklinde tanımlanıyor. Adını Kudüs'ün eski çağlardaki adı "Sion", "Siyon" veya "Zion"dan alan siyonizme karşı çıkan Yahudi gruplar da bulunuyor. Yani, **Yahudiler de antisyonist** olabiliyor

SİYONİZME KARŞI ÇIKAN YAHUDİLER DE VAR

Siyonizmin ortaya çıkışından bu yana antisyonizm de kabul gören bir fikir. Antisyonizm, özellikle İkinci Dünya Savaşına kadar dünyanın birçok yerindeki çok sayıda Yahudi arasında kabul gören bir Yahudi ideolojisiydi

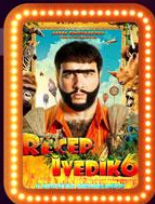
İsrail devletinin varlığını farklı yönlerden sorgulayan **antisyonist fikirler** bugün de bazı Yahudi kesimler arasında kabul görüyor

Örneğin bazı **Ultra-Ortodoks (Haredi) Yahudiler**, "İsrail Krallığını" yalnızca mesihin kurabileceği iddiasıyla İsrail'i tanımıyor ancak **Yahudi şeriatını yaşatmak için İsrail'de yaşadıklarını** dile getiriyor

Yılın en çok izlenen ilk üç filmi yerli yapım oldu

Yılın 11 ayında 52 milyon 780 bin 881 kişi sinema salonlarını doldurdu. Gişeden elde edilen gelir ise 862 milyon 252 bin 963 liraya ulaştı

1		7. KOĞUŞTAKİ MUCİZE HASILAT: 85 MİLYON 393 BİN 940 TL SEYİRCİ: 4 MİLYON 987 BİN 815 	6		JOKER HASILAT: 36 MİLYON 596 BİN 765 TL SEYİRCİ: 1 MİLYON 859 BİN 187
2		ORGANİZE İŞLER SAZAN SARMALI HASILAT: 54 MİLYON 842 BİN 530 TL SEYİRCİ: 3 MİLYON 537 BİN 429 	7		HIZLI VE ÖFKELİ: HOBBS VE SHAW HASILAT: 26 MİLYON 353 BİN 284 TL SEYİRCİ: 1 MİLYON 446 BİN 121
3		RECEP İVEDİK 6 HASILAT: 60 MİLYON 766 BİN 599 TL SEYİRCİ: 3 MİLYON 528 BİN 967 	8		CAN DOSTLAR HASILAT: 15 MİLYON 749 BİN 173 TL SEYİRCİ: 1 MİLYON 218 BİN 809
4		AVENGERS: ENDGAME HASILAT: 44 MİLYON 824 BİN 606 TL SEYİRCİ: 2 MİLYON 480 BİN 284 	9		BİZİM İÇİN ŞAMPİYON* HASILAT: 34 MİLYON 151 BİN 594 TL** SEYİRCİ: 1 MİLYON 111 BİN 783
5		KRAL ŞAKİR KORSANLAR DİYARI HASILAT: 33 MİLYON 957 BİN 23 TL SEYİRCİ: 2 MİLYON 78 BİN 32 	10		CAPTAIN MARVEL HASILAT: 19 MİLYON 424 BİN 345 TL SEYİRCİ: 1 MİLYON 79 BİN 931

* Film 2018 sonunda vizyona girdi. Önceki yılın verileriyle toplam 2 milyon 568 bin 572 kişi tarafından izlendi

** Önceki yılın verileriyle toplam

Kitap Tavsiyesi:

Gerçekten “özgür” müsünüz?

Dilediğiniz zaman dilediğiniz yemeği yiyebiliyor olmak mıdır sizce özgürlük?

Toplumsal hiçbir baskı hissetmeden içinizden geldiği gibi giyinebiliyor olmak mı yoksa?

Canınızın istediği saatte uyuyup, canınızın istediği saatte uyanarak, yine canınızın istediği saatlerde istediğiniz kadar çalışarak, ihtiyacınız olan parayı kazanabilmeniz mi?

Bir hafta sonu tatilinde cep telefonunuzu kapattığınızda mı özgür hissediyorsunuz sadece kendinizi?

Hayatınızla ilgili her kararınızı sadece kendinizi düşünerek mi alıyorsunuz?

Kaderinizin ipleri tamamen sizin elinizde mi?

Başkalarının sizden yararlandığını düşündüğünüz oluyor mu?

Kaybetmekten korktuğunuz insanlar yok mu?

Değişmeye ne kadar açıksınız?

En azından yumurtayı nasıl yemekten hoşlandığınızı düşünün. İlle de rafadan mı? Yoksa

“Bugünlük de böyle olsun, ne fark eder ki?” dediğiniz olur mu?

Önemsiz gibi görünen bu küçük ayrıntıların mücadelesi içinde silinip gider sizi siz yapan sınırlarınız. Çünkü “özgürlük” sandığınız gibi “sınırsız” olmak demek değildir, tam tersine net ve güçlü sınırlara sahip olabilmemizle ilgilidir. Diğer bir deyişle, hayır diyebildiğiniz ölçüde, özgürlük alanınıza sahip çıkarsınız.

Hayır Diyebilme Sanatı sınırlarınızı doğru çizerek, kendinize geniş bir özgürlük ve özgüven alanı yaratmanın incelikleriyle dolu, duyarlı bir rehber...

